

4

Wanneer een bestuurlijke boete?[← Terug naar het zoekresultaat](#)

In deze paragraaf komt aan de orde voor welke gedragingen een bestuurlijke boete en een maatregel is aangewezen, en het verschil tussen deze beide sancties. Tevens worden de situaties behandeld waarin het afzien van het opleggen van een bestuurlijke boete aan de orde is ondanks dat de schending van de inlichtingenplicht vaststaat. Ook is er aandacht voor de mogelijkheid om de schending van de inlichtingenplicht af te doen met een waarschuwing.

Boete of maatregel?

In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Schending inlichtingenplicht
- Schending overige verplichtingen

Schending inlichtingenplicht

Het college of de SVB legt een bestuurlijke boete van ten hoogste het benadelingsbedrag op als sprake is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht door een belanghebbende *inlichtingenplicht*
(artikel 18a lid 1 Participatiewet, artikel 47g lid 1 Participatiewet, artikel 20a lid 1 IOAW en artikel 20a lid 1 IOAZ).

Alleen college bevoegd tot opleggen bestuurlijke boete

De inlichtingenplicht geldt in het kader van de Participatiewet zowel tegenover het college als tegenover het UWV. Alleen het college heeft de bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te leggen, ook als het gaat om schendingen van de inlichtingenplicht tegenover het UWV tijdens de aanvraag. Het UWV heeft geen bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete in het kader van de Participatiewet. Dit geldt ook als de belanghebbende tegenover het UWV de inlichtingenplicht niet nakomt (artikel 30c lid 2 en lid 3 Wet SUWI). Er kan alleen een bestuurlijke boete worden opgelegd als er sprake is van schending van de inlichtingenplicht. *alleen college bevoegd tot opleggen bestuurlijke boete*

Schending inlichtingenplicht als inlichtingen te laat of onvolledig worden verstrekt

Het gaat om het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht. Dit betekent dat ook sprake is van schending van de inlichtingenplicht als de inlichtingen te laat - bijvoorbeeld niet binnen de gestelde termijn - worden verstrekt of als de inlichtingen wel worden verstrekt, maar niet volledig zijn. Bij de vraag of sprake is van schending van de inlichtingenplicht speelt verwijtbaarheid geen rol. De inlichtingenplicht is immers een objectief geformuleerde verplichting (zie CRvB 20-03-2016, ECLI:NL:CRVB:2016:1086). Zie voor meer informatie ook *ook schending inlichtingenplicht als inlichtingen te laat of onvolledig worden verstrekt*

Let op: er geldt een verzwaarde bewijslast voor de schending van de inlichtingenplicht in het kader van de bestuurlijke boete. Zie voor meer informatie [Verzwaarde bewijslast bestuurlijke boete](#).

Schending overige verplichtingen

Voor de beoordeling of een boete moet worden opgelegd is het van groot belang om een onderscheid te maken naar schending van de inlichtingenplicht en schending van de overige verplichtingen. *boete alleen als inlichtingenplicht wordt geschonden*

Alleen als sprake is van schending van de inlichtingenplicht is het opleggen van een bestuurlijke boete aan de orde.

Het niet nakomen van de overige aan de bijstand verbonden verplichtingen kan leiden tot een verlaging van de uitkering. In die gevallen wordt alleen een verlaging beoordeeld en kan géén bestuurlijke boete worden opgelegd (zie ook [Afstemming \(maatregelen\)](#)). Een aantal overige verplichtingen – waarvoor bij schending geen bestuurlijke boete kan worden opgelegd – zijn:

- de arbeidsplicht;
- de re-integratieplicht;
- de taaleis;
- de medewerkingsplicht;
- zich onthouden van zeer ernstige gedragingen tegenover ambtenaren.

Voorbeelden géén schending van de inlichtingenplicht, maar schending van overige verplichtingen

- niet inleveren van bewijsstukken van sollicitatieactiviteiten;
- niet verschijnen voor een oproep in het kader van de arbeidsinschakeling;
- geen toestemming geven voor het afleggen van een huisbezoek.

Zie voor het verschil tussen een maatregel of boete het 'Schema Maatregel of boete' dat is opgenomen in Grip op Participatiewet. *schema maatregel of boete*

Verzwaarde bewijslast bestuurlijke boete

Uit de rechtspraak blijkt dat op het college een verzwaarde stelplicht en bewijslast rust als een schending van de inlichtingenplicht wordt bestraft met een bestuurlijke boete. *verzwaarde bewijslast boete om bestraffend karakter*

De bewijslast bij een bestuurlijke boete is zwaarder dan die bij toepassing van de bevoegdheid tot beëindiging, herziening en intrekking op grond van schending van de inlichtingenplicht. Dat komt omdat het bij de boete gaat om een bestraffende sanctie, terwijl de beëindiging, herziening en intrekking slechts reparatoir van aard is. Dit betekent dat het college feiten moet stellen en, voor zover betwist, moet bewijzen dat als gevolg van een schending van de inlichtingenplicht bijstand tot het benadelingsbedrag onverschuldigd is betaald. In geval van twijfel moet aan een belanghebbende het voordeel van de twijfel worden gegund.

Een bewijsvermoeden mag aan een boetebesluit ten grondslag liggen. Maar dit mag uitsluitend als belanghebbende een redelijke verweermogelijkheid heeft en de bewijslast niet ten nadele van een belanghebbende wordt omgekeerd. Het college hoeft dan niet eerst een aanvullend onderzoek te doen (zie CRvB 23-3-2021, ECLI:NL:CRVB:2021:670)

Voorbeelden rechtspraak

Hieronder volgen voorbeelden uit de rechtspraak met betrekking tot de verzwaarde bewijslast van het college voor het opleggen van een boete. *voorbeelden rechtspraak verzwaarde bewijslast college*

Voorbeelden verzwaarde bewijslast boete

Het vermoeden dat aanwezigheid tijdens reguliere arbeidsuren op een werkplek inhoudt dat belanghebbende ook daadwerkelijk op geld waardeerbare arbeid heeft verricht, vormt geen toereikende grondslag voor het opleggen van een bestuurlijke boete als een belanghebbende betwist dat hij die werkzaamheden heeft verricht en het vermoeden onvoldoende wordt ondersteund met aanvullend bewijs.

uitspraak

CRvB 28-06-2016, ECLI:NL:CRVB:2016:3024 met noot van mr. Koen Mestrom en mr. Lance op den Camp (pizzeria)

Rechtbank Gelderland 13-1-2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:115 (doe-het-zelf-autogarage)

CRvB 13-12-2016, ECLI:NL:CRVB:2016:5094

CRvB 29-08-2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2951

CRvB 24-4-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1262

CRvB 26-9-2017, ECLI:NL:CRVB:2017:3310

Rechtbank Gelderland 04-10-2019, ECLI:NL:RBGEL:2019:4469

Rechtbank Den Haag 17-5-2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:5842

Het college moet aantonen dat belanghebbende de inlichtingenplicht heeft geschonden door een hennepkwekerij niet te melden. Het is niet voldoende dat het slechts aannemelijk is gemaakt.

Het college heeft aan de hand van de gegevens van de RDW aangetoond dat voertuigen op naam van belanghebbende hebben gestaan en dat zich wijzigingen in de tenaamstelling hebben voorgedaan. Daaruit vloeit voort dat hij direct betrokken is geweest bij transacties van diverse auto. Belanghebbende heeft verzuimd dit te melden. Hiermee is in beginsel voldaan aan de voorwaarde om een boete op te leggen.

Het college mag het bewijs voor het opleggen van de boete baseren op het niet-weerlegde vermoeden dat belanghebbende exploitant is geweest van de in zijn woning aangetroffen hennepkwekerij.

Het college voldoet niet aan de verzwaarde bewijslast als slechts één bewijsmiddel voorhanden is, te weten de verklaring van een persoon.

Het college mag in verband met de onschuldpresumptie een boete niet enkel en alleen baseren op een door een derde afgelegde verklaring, zonder dat de belanghebbende in de gelegenheid is gesteld op deze verklaring te reageren.	Rechtbank Noord-Nederland 2-7-2018, ECLI:NL:RBNNE:2018:3384
De rechtbank heeft in het kader van de beoordeling van de boete niet expliciet overwogen dat de SVB heeft aangetoond dat belanghebbende de op hem rustende inlichtingenverplichting heeft geschonden. De rechtbank heeft immers overwogen dat naar haar oordeel de SVB heeft voldaan aan de bewijslast dat belanghebbende zijn inlichtingenverplichting heeft geschonden. Uit de door de rechtbank gebruikte bewoordingen kan echter niet worden afgeleid dat de rechtbank bij haar beoordeling van de boete ervan is uitgegaan dat de SVB slechts aannemelijk dient te maken dat belanghebbende de inlichtingenverplichting heeft geschonden.	CRvB 19-11-2019, ECLI:NL:CRVB:2019:3664
Het college voldoet niet aan de verzwaarde bewijslast. Enkel op basis van de verrichte waarnemingen in de nabijheid van de woning van belanghebbenden, waarbij slechts éénmaal is gezien dat belanghebbende post bezorgde, kan niet worden vastgesteld dat sprake is van op geld waardeerbare arbeid gedurende de gehele periode in geding en in de omvang (het aantal uren) waarvan het college is uitgegaan.	Rechtbank Zeeland-West-Brabant 19-6-2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:2660
Het college voldoet niet aan de verzwaarde bewijslast. De verklaring van belanghebbende mag niet ten grondslag worden gelegd aan het boetebesluit, vanwege het ontbreken van de cautie. De bevindingen van het huisbezoek zijn voor de boete onvoldoende om aan te nemen dat dochter hoofdverblijf had op uitkeringsadres. Het college was dus niet bevoegd om een boete op te leggen.	CRvB 8-9-2020, ECLI:NL:CRVB:2020:2245
Het bewijsvermoeden dat belanghebbende geen hoofdverblijf heeft op het uitkeringsadres in geval van een extreem laag waterverbruik (zie Woonplaats), mag aan een boetebesluit ten grondslag worden gelegd. Belanghebbende kan deze vooronderstelling immers weerleggen. Dit door de feiten en de omstandigheden te betwisten die aan de vooronderstelling ten grondslag zijn gelegd of door andere feiten te stellen waardoor het in de vooronderstelling besloten vermoeden wordt ontzenuwd.	CRvB 23-3-2021, ECLI:NL:CRVB:2021:670
Bankafschriften zijn wilsonafhankelijk materiaal. Zij mogen ten grondslag worden gelegd aan het boetebesluit.	CRvB 9-3-2021, ECLI:NL:CRVB:2021:643
Uit de enkele omstandigheid dat geen melding is gemaakt van het beëindigen van de studie van de medebewoner, kan nog niet de conclusie worden getrokken dat de inlichtingenverplichting is geschonden.	CRvB 30-3-2021, ECLI:NL:CRVB:2021:807

Verzwaarde bewijslast boete geldt niet voor aantonen hoogte benadelingsbedrag

De verzwaarde bewijslast die op het college rust voor het opleggen van de boete geldt niet voor het aantonen van het benadelingsbedrag. Het volstaat dat het benadelingsbedrag aannemelijk wordt gemaakt (zie CRvB 17-12-2019, ECLI:NL:CRVB:2019:4087, Rechtbank Den Haag 30-3-2020, ECLI:NL:RBDDHA:2020:3114 en CRvB 1-12-2020, ECLI:NL:CRVB:2020:3052).

verzwaarde bewijslast geldt niet voor hoogte benadelingsbedrag

Afzien van het opleggen van een bestuurlijke boete

Er kunnen zich situaties voordoen waarbij wel sprake is van schending van de inlichtingenplicht, maar waarbij wordt afgezien van het opleggen van een bestuurlijke boete. Dit kan aan de orde zijn in de volgende situaties:

Dit onderwerp bevat de volgende onderdelen:

1. Dringende redenen
2. Geen verwijtbaarheid
3. Rechtvaardigingsgrond
4. Aangifte bij het Openbaar Ministerie
5. Voor dezelfde gedraging is al een bestuurlijke boete opgelegd
6. Termijn voor opleggen van de boete is vervallen
7. Belanghebbende is overleden
8. Gegevens tijdens aanvraag en na aanvervaltermijn niet compleet

Waarschuwing in plaats van bestuurlijke boete

De wet voorziet in de mogelijkheid om in de plaats van een bestuurlijke boete een waarschuwing op te leggen (artikel 18a lid 4 Participatiewet, artikel 47g lid 4 Participatiewet, artikel 20a lid 4 IOAW en artikel 20e lid 4 IOAZ).

Het college kan in 2 situaties afzien van het opleggen van een bestuurlijke boete en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing:

voorwaarden voor geven schriftelijke waarschuwing

- de schending van de inlichtingenplicht heeft geleid tot een benadelingsbedrag dat niet hoger is dan € 150,00; of
- een belanghebbende heeft onjuiste, onvolledige of geen inlichtingen verstrekt, maar hij heeft binnen een redelijke termijn van 60 dagen alsnog uit eigen beweging de inlichtingen verstrekt. De belanghebbende is dan een zogenaamde zelfmelder. De termijn van 60 dagen begint te lopen vanaf de datum waarop de inlichtingen moesten worden verstrekt.

Let op: er is geen sprake van een zelfmelder als het college de overtreding al had geconstateerd of een belanghebbende de inlichtingen heeft verstrekt in het kader van toezicht op de naleving van de inlichtingenplicht.

Daarnaast moet voor het volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing aan 3 andere voorwaarden zijn voldaan:

- er is sprake van een schending van de inlichtingenplicht;
- binnen 2 jaar voorafgaand aan de schending is niet eerder een waarschuwing gegeven;
- het gemeentelijke beleid staat niet in de weg aan het geven van een waarschuwing.

De genoemde voorwaarden zijn gebaseerd op artikel 18a lid 4 Participatiewet en artikel 20a Boetebesluit Socialezekerheidswetten.

Let op: ook hier geldt de verzwaarde bewijslast voor het aantonen van een schending van de inlichtingenplicht en voor het benadelingsbedrag (zie Verzwaarde bewijslast bestuurlijke boete).

Let op: De situaties waarin het college kan volstaan met het geven van een waarschuwing zoals opgenomen in artikel 18a lid 4 Participatiewet en artikel 20a Boetebesluit Socialezekerheidswetten zijn limitatief. Uitsluitend in deze gevallen kan het college volstaan met het geven van een waarschuwing (zie CRvB 12-5-2020, ECLI:NL:CRVB:2020:1116).

Waarschuwing geven in een beschikking

Een waarschuwing dient schriftelijk te worden gegeven. Het betreft een beschikking waartegen bezwaar en beroep open staat. Een waarschuwing heeft immers rechtsgevolg nu het college na het geven van een waarschuwing niet binnen twee jaar nogmaals een waarschuwing kan geven. Een tweede schending zal dan in beginsel bestraft moeten worden met een boete (artikel 18a lid 4 Participatiewet).

bezwaar en beroep tegen beschikking met rechtsgevolg

Om de periode "binnen 2 jaar voorafgaand aan de schending" als bedoeld in artikel 18 lid 4 Participatiewet te bepalen, wordt gerekend vanaf de datum van het besluit waarin een waarschuwing is gegeven.

Gemeentelijk beleid

Het geven van een waarschuwing in plaats van het opleggen van een boete is een bevoegdheid van het college en geen verplichting. Onderstaande richtlijn (B166) geeft aan in welke gevallen en onder welke voorwaarden het college van deze bevoegdheid gebruik maakt.

gemeentelijk beleid

Waarschuwing i.p.v. bestuurlijke boete (B166)

Huidige invulling Gemeente Stadskanaal

In de [Beleidsregels bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ Stadskanaal 2019](#) is het volgende bepaald:

Schriftelijke waarschuwing in plaats van boete

Het college ziet af van een bestuurlijke boete en volstaat met het geven van een schriftelijke waarschuwing indien:

- a. de overtreding van de inlichtingenverplichting niet heeft geleid tot een benadelingsbedrag of het benadelingsbedrag niet hoger is dan € 150,00; of
- b. de betrokkene wel inlichtingen heeft verstrekt, die echter onjuist of onvolledig waren, of anderszins een wijziging van omstandigheden niet overwijd heeft gemeld, maar uit eigen beweging alsnog binnen een redelijke termijn de juiste inlichtingen verstrekt voordat de overtreding is geconstateerd, tenzij de betrokkene deze inlichtingen heeft verstrekt in het kader van toezicht op de naleving van een inlichtingenverplichting.

Een redelijke termijn als bedoeld in het bovenstaande, onderdeel b, is niet langer dan zestig dagen nadat de inlichtingen hadden behoren te worden verstrekt.

Afzien van waarschuwing of boete

Gelet op artikel 18a lid 7 van de [Pw](#) ziet het college af van het opleggen van een waarschuwing of boete bij dringende redenen. Hiervan is sprake als er in de individuele situatie van de belanghebbende op het moment waarop over de oplegging van de boete moet worden besloten, sprake is van zeer uitzonderlijke, bijzondere omstandigheden waardoor het opleggen van een boete of waarschuwing onaanvaardbare consequenties zal hebben.

Deze richtlijn is gepubliceerd op 11 november 2019.

Geen beleid dan toch waarschuwing mogelijk

Indien het college geen beleid heeft opgesteld, dan staat dat niet in de weg aan het geven van een waarschuwing. De waarschuwing is namelijk gebaseerd op de wettelijke grondslag van

geen beleid, wel

artikel 19a lid 4 Participatiewet. Het college dient het besluit dan wel uitvoerig te motiveren.

waarschuwing mogelijk

Geen recidive in geval van boete na waarschuwing

Als een belanghebbende de inlichtingenplicht schendt, hij hiervoor een waarschuwing krijgt en daarna weer de inlichtingenplicht schendt, dan is bij die tweede schending van de inlichtingenplicht geen sprake van recidive als bedoeld in *artikel 19a lid 5 Participatiewet*. In dat geval kan geen recidiveboete worden opgelegd. Voor het opleggen van een recidiveboete moet namelijk binnen de recidivetermijn voor de tweede keer een boete worden opgelegd. Daarbij moet bovendien sprake zijn van een benadelingsbedrag (zie ook *Recidive*). Een waarschuwing telt voor de recidive dus niet mee.

geen recidive in geval van boete na waarschuwing